

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали XIV Міжнародної
науково-практичної конференції

Чернівці
2025

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАРІЇ СКЛОДОВСЬКОЇ-КЮРІ
УНІВЕРСИТЕТ ОРАДІ**

РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(Чернівці, 29 травня 2025 р.)*

Чернівці
Мехнодрук

2025

Редколегія видання:

Проф., д. пол. н. А. М. Круглашов – науковий редактор
Проф., д. пол. н. Н. Ю. Ротар – заступник наукового редактора
Проф., д. пол. н. В. І. Бурдяк – член редколегії
Проф., д. пол. н. Є. П. Юрійчук – член редколегії
Доц., к. пол. н. М. М. Гуйтор – член редколегії
Доц., к. пол. н. С. М. Швидюк – член редколегії
К. пол. н. І. О. Равлик – член редколегії
К. пол. н. І. В. Цікул – відповідальний секретар

International Editorial Board

BALUK Walenty – Doctor habil., Professor, Maria Curie-Skłodowska University, Lublin, Poland – Head of the Committee
DELCAMP Alain – Doctor, Honorable Secretary General, Senate of France, Paris, France
AMARAL Carlos Pacheco – Doctor, Professor, University of Azores, Ponta Delgada, Portugal
DIRDALA Lucian-Dumitru – Doctor, Center of European Studies, Alexandru Ioan Cuza University, Iasi, Romania
ŻURAWSKI vel Grajewski Przemysław – Doctor habil., Professor, University of Lodz, Poland
SŁOWIKOWSKI Michał – Doctor habil., Professor, University of Lodz, Poland
HORGA Ioan – Doctor, Professor, University of Oradea, Romania
SCHNECKENER Ulrich – Professor, Dr., University of Osnabrück, Germany

Рецензенти:

Романюк А.М. – д.політ.н., професор, зав. кафедри політології Львівського національного університету імені Івана Франка
Гонюкова Л.В. – д.держ.упр., професор, професорка кафедри публічної політики Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Ключкович А.Ю. – д.політ.н., професор, зав. кафедри політології та державного управління ДЗВО Ужгородський національний університет

Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи:

Р 64 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Чернівці, 29 травня 2025 року. Чернівці : Технодрук, 2025. 230 с.
ISBN 978-617-8034-66-5

До збірника включено тези доповідей та повідомлень учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи», яка відбулася 29 травня 2025 року. Наукові дискусії фокусувались на критичному переосмисленні концептуально-теоретичних засад сучасних політичних досліджень, проблемах, тенденціях і перспективах демократичної стійкості політичних інститутів в умовах російсько-української війни, інституційному, інформаційному та громадському вимірах спротиву російській агресії в Україні, динаміці безпекових стратегій національних держав, міжнародних організацій та інтеграційних об'єднань в контексті творення нового формату геополітичної конкуренції, потенціалі стійкості системи публічного управління та місцевого самоврядування України в умовах правового режиму воєнного стану.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх зацікавлених проблемами розвитку сучасної політичної науки та науки державного управління.

УДК 321.01(4)(08)

© Чернівецький національний університет імені
Юрія Федьковича, 2025
© Науково-дослідницький інститут Європейської
інтеграції та регіональних досліджень, 2025
© ПБКФ «Технодрук», 2025

Зміст

ПЕРЕДМОВА	7
КРИТИЧНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: УРОКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА ЗЛАМУ МІЖНАРОДНОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	
МАРАДИК Наталія. Теоретичні основи транскордонного співробітництва в Європі: історичний розвиток і сучасне розуміння..	10
БЕВЗ Тетяна. Національна консолідація як предмет політичної науки: концептуальні та методологічні виклики	12
КРУГЛАШОВ Анатолій. Концепція ретроімперіалізму: перевірка реаліями російсько-української війни	16
РОТАР Наталія. Концептуалізація цифрових інструментів політики в дискурсі сучасної політичної науки	19
ШВИДЮК Сергій. Концепція акторності як інструмент аналізу децентралізації в Україні	24
РАВЛИК Ірина. Демократія в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні: ключові виклики	27
БОНДАРЕНКО Лев-Олександр. Геополітична дестабілізація як каталізатор ідеологічної трансформації в Європейському Союзі: до переосмислення теорій інтеграції та безпеки	30
КОРОП Олександр. Ігрове моделювання у контексті російсько-української війни: адаптація теорії ігор до нової геополітичної конкуренції та перебудови міжнародного порядку	34
ПОПОВ Георгій. Cognitive Biases as a Source of Intelligence Failures: Robert Jervis's Analysis (Когнітивні упередження як джерело провалів розвідки: Аналіз Роберта Джервіса)	37
ЦІКУЛ Ірина. Гендерний вимір рейтингування наукової діяльності..	41
ВАРИЧ Дмитро. Міжнародні стратегії досягнення гендерної рівності	45
ДЕМОКРАТИЧНА СТІЙКІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
БУРДЯК Віра. Важливість результатів президентських виборів у Румунії для України	49
ROSCA Ludmila. Civic culture: Relevance and Theoretical-Practical Significance in the Context of European Integration of Moldova and Ukraine	53
ДУДІНСЬКА Іріна. Європейська асоціація прикордонних регіонів (AEBR): інституційна підтримка транскордонної співпраці	54

ЦІРНЕР Міхал. Роль Європейського Союзу в підтримці транскордонного співробітництва: програми Interreg і їх еволюція..	57
МОЛОЧКО Павло. Виклики інституційної стійкості політичних партій України в умовах війни та перспективи у постконфліктний період	60
ГЕРАСИМЧУК Таміла. Роль солідарності ЄС у посиленні стійкості України в умовах російсько-української війни	64
COLTA Alexandra. Youth participation in decision-making in the age of crises: a democratic response and a european direction	72
ЮРІЙЧУК Євгенія, МОЛОЧКО Павло. Демократична стійкість регіональних медіа: опитування «Дотримання свободи слова журналістів в умовах війни»	73
CRIMINCEANU Iulian. Reorganising Public Order Institutions under State Collapse: The Case of the Militia in Bessarabia (1917–1918)	77
GARBATOVSKI Valeria. The role of educational policies in guiding citizens of the Republic of Moldova and Ukraine	78
ФЕСЕНКО Олександр. Стійкість електоральної демократії в Україні за оцінками міжнародних організацій	79
ВИШНЕВСЬКА Владислава. Парламентаризм у Болгарії у ХХІ столітті: виклики та перспективи	82
БАРАНЕЦЬ Василь. Штучний інтелект як інструмент модернізації дипломатичних стратегій	85

СПРОТИВ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ: ІНСТИТУЦІЙНИЙ, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ВИМІРИ

ZHARYLOUSKAYA Maryia. Legal status of the European Union restrictive measures: the Russian Federation's aggression against Ukraine case insights	89
КАРПО Василь, НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК Наталія. Практики стійкості українських громад в умовах триваючої російсько-української війни	98
KHUROSHVILI Bacho Bitari. Georgia and the EU: Democratic Backsliding in the Wake of Russia's Invasion of Ukraine	102
STOICA Alina. Strategies of cultural diplomacy and projection of the russian federation's influence in the Eastern border regions of the European Union	105
СТЬОПКІН Андрій. Наближення політики протидії дезінформації України до принципів та стандартів ЄС	106
МОТУЗ Софія. Управління медіаграмотністю населення в умовах воєнного стану: роль органів виконавчої влади та місцевого самоврядування	110

ТАРАСЮК Ярослав. Роль місцевого самоврядування у забезпеченні демократичної стійкості під час російсько-української війни	113
КОЛЕСНИК Наталія. Державна політика у сфері національно-патріотичного виховання в умовах російсько-української війни	117

ДИНАМІКА БЕЗПЕКОВИХ СТРАТЕГІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ, МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ В КОНТЕКСТІ ТВОРЕННЯ НОВОГО ФОРМАТУ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

ФЕДОРЧАК Тетяна. Допомога Чеської Республіки Україні у війні проти рф	123
МЕЛЬНИЧУК Любов, САРАФІНЧАН Надія. Концептуальні засади регіонального співробітництва	127
РАДИШ Олександр. Економічна дипломатія Словаччини в умовах трансформації зовнішньої політики	130
ОСАДЦА Іван. Прагматична теорія сили – каталізатор глибоких змін у зовнішній політиці та інформаційній безпеці Європейського Союзу	133
ЧЕБАНИК Віталій. Безпекові вектори взаємин Вишеградської групи та України крізь призму нової геополітичної реальності	137
МІЛАЩЕНКО Владислав. Енергетичний шантаж як дипломатична стратегія Кремля щодо України та Німеччини (2014–2022)	140
ШЕВЧЕНКО Андрій. Пособництво державі-агресору як політико-правовий виклик національній безпеці України в умовах гібридної війни	144
ДРОГОЗЮК Микита. Нові безпекові виклики Вишеградської групи	149
ПОПОВИЧ Олександр. Основні етапи еволюції цифрової політики Європейського Союзу	152
ШУТАК Олександр. Вплив європейської інтеграції України на формування національної моделі громадського здоров'я	156
РОТАР Ірина. Політика охорони здоров'я як засіб геополітичної конкуренції національних держав	160

СИСТЕМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ: ПОТЕНЦІАЛ СТІЙКОСТІ ТА РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

ВАСИЛЕВСЬКА Тетяна. Етичні виміри публічно-управлінської діяльності в кризових ситуаціях	165
МАЛИНОВСЬКИЙ Валентин. Розвиток багаторівневого врядування в Україні в сучасних умовах	167

*Таміла Герасимчук, к. іст. н., доцент
Рівненський державний гуманітарний університет
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5440-1975>*

Роль солідарності ЄС у посиленні стійкості України в умовах російсько-української війни

Повномасштабна збройна агресія росії проти України загострила проблему стійкості, позаяк під загрозою опинилися не лише безпека, а й саме існування Української державності. Ключовим завданням, окрім оборони та спротиву агресору, стало збереження інституційної спроможності та посилення стійкості – здатності інституцій ефективно функціонувати, забезпечувати життєздатність суспільства, а також гарантувати дотримання прав людини і демократичних свобод. У цих надзвичайних умовах міжнародна підтримка стала не просто допомогою – вона стала фундаментом демократичної стійкості України. Але стійкість інституцій формується не лише під впливом зовнішньої підтримки, а й завдяки здатності України адаптуватися до нових реалій та забезпечити дієвість у кризових ситуаціях. Протидія військовій агресії росії показала мужність і героїзм, національну єдність і стійкість української нації.

Національна стійкість – це «здатність держави й суспільства ефективно протистояти загрозам будь-якого походження, адаптуватися до змін безпекового середовища, підтримувати стале функціонування та швидко відновлюватися до бажаної рівноваги після кризових ситуацій» [2]. Національна стійкість взаємопов'язана з інституційною спроможністю, оскільки «ефективні, адаптивні інститути створюють основу для стійкості, а висока стійкість суспільства і органів влади, системи управління, у свою чергу, підтримує інституції у виконанні їхніх функцій» [1]. Проте війна «оголює інституційні слабкості, що проявляються як дефіцит інституціоналізації влади, дублювання повноважень,

відсутність ефективної системи стримувань і противаг, що негативно впливає на якість управління і знижує загальну ефективність інституцій» [1]. Саме тому для посилення інституційної спроможності й національної стійкості України необхідно впроваджувати системні реформи, підвищувати рівень довіри громадян, підвищувати прозорість і відповідальність інституцій, водночас зміцнюючи співпрацю з міжнародними партнерами.

Для посилення національної стійкості в умовах війни важливим ресурсом стала міжнародна підтримка. З перших днів війни Європейський Союз допомагає Україні витримати тягар війни і водночас сприяє соціальній згуртованості та інституційній стійкості, що є ключовими чинниками збереження національної стійкості. Втручання росії в Україну «призвело до єдності та рішучості всередині ЄС, зміни політики та більшої гнучкості у реагуванні на збройну агресію росії» [4]. Міжнародна солідарність ЄС – це не лише посилення економічної та військової спроможності України, а й сприяння реформам, які необхідні для європейської інтеграції. З 2022 по 2025 рік рівень міжнародної допомоги Україні залишається високим, але його структура й динаміка поступово змінюються під впливом політичних, економічних і геополітичних факторів.

За даними «The Ukraine Support Tracker», що систематизовані Кільським інститутом світової економіки, допомога, яка надається Україні, поділяється на три головні категорії: гуманітарну, військову та фінансову, з уточненням щодо допомоги на відбудову, як окремого напрямку [12]. У межах даного дослідження зосередимо увагу на солідарності Європейського Союзу з Україною, яка охоплює гуманітарну, фінансову, військову допомогу, підтримку реформ, інтеграцію до європейських інституційних стандартів, а також партнерську взаємодію на рівні інституцій ЄС та урядів держав-членів, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства.

Важливою складовою інституційної стійкості в умовах гібридної війни є також боротьба з дезінформацією, що спрямована на підриг довіри до держави, європейського курсу та демократичних інституцій. У цьому напрямі Україна активно співпрацює з ЄС у межах низки ініціатив, спрямованих на посилення інформаційної безпеки, цифрової стійкості та підтримки незалежних медіа.

У відповідь на повномасштабну збройну агресію росії ЄС, його держави-члени та фінансові інституції обрали стратегію Team Europe. Вони мобілізували значні ресурси для підтримки макрофінансової стабільності, реформування державних структур, відновлення інфраструктурних об'єктів та зміцнення стійкості України у протидії російській агресії. Допомога охоплює як короткострокові потреби, так і довгострокові стратегічні цілі, зокрема підготовку України до повноправного членства в ЄС. Загальний обсяг підтримки, наданої Україні від початку війни до травня 2025 року, становить майже 147,9 млрд євро [7] і охоплює декілька основних напрямів.

1. Макрофінансова підтримка та гуманітарна допомога, яка дозволяє Україні підтримувати функціонування бюджету, соціальних виплат, медичних та освітніх послуг, є основою для збереження соціальної згуртованості та довіри населення, забезпечення доступу до базових послуг і соціального захисту. Це допомагає зберегти стійкість суспільства і мінімізувати гуманітарну кризу. Team Europe надала Україні підтримку та гуманітарну допомогу на суму майже 77 млрд євро [7]. Це включає бюджетну підтримку, макрофінансову допомогу, гуманітарні вантажі, екстрену допомогу, а також фінансування для відновлення інфраструктури. У межах цієї суми: 31,2 млрд євро – макрофінансова допомога ЄС (гранти і кредити); 25,5 млрд євро – через Ukraine Facility [13]; 12,2 млрд євро – гранти, кредити та гарантії від держав-членів ЄС; 7,7 млрд євро – інші види допомоги. Механізм підтримки України Ukraine Facility – ключовий фінансовий інструмент ЄС на 2024-2027 роки, який

передбачає до 50 млрд євро у формі грантів та кредитів, з яких 32 млрд євро Ukrainian Plan на відновлення та модернізацію України, а також реформи на шляху до членства в ЄС. Станом на 8 травня 2025 року вже виплачено 25,5 млрд євро за програмою Ukraine Facility [13].

2. Політична підтримка ЄС продемонстрована низкою історично важливих для України політичних рішень. Європейська Рада, підтримавши висновки Європейської Комісії, прийняла рішення про надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС 23 червня 2022 року. Європейський Парламент визнав РФ державою-спонсором тероризму; визнав Голодомор 1932-1933 років, скоєний радянською владою, геноцидом Українського народу; прийняв Резолюцію про створення Спеціального Міжнародного Трибуналу щодо злочину агресії проти України. Такі політичні рішення підтверджують, що ЄС непохитний у підтримці незалежності, суверенітету, територіальної цілісності України у міжнародно визнаних кордонах.

3. Військова допомога 50,3 млрд євро [5], надана в рамках Європейського Фонду Миру (EPF) та інших програм, забезпечує можливість ефективно протистояти російській агресії. Військова підтримка включає постачання озброєння, систем протиповітряної оборони, танків, боєприпасів. ЄС став найбільшим «військовим тренером» для Збройних Сил України, підготувавши понад 70 тис. військовослужбовців [5]. На даному етапі ЄС формує новий підхід до забезпечення обороноздатності Європи в умовах зовнішніх загроз. 19 березня 2025 року в Брюсселі була представлена «Біла книга» – документ, який включає стратегічний план переозброєння Європи до 2030 року «ReArm Europe» [8].

ReArm Europe – це комплексна стратегія ЄС, яка має на меті не лише підвищити обороноздатність Європейського Союзу, а й забезпечити стійку підтримку України та зменшити залежність Європи від зовнішніх безпекових гарантій. У «Білій книзі» окреслено сім ключових напрямів для зміцнення оборони ЄС,

інвестицій в оборонні технології та колективну безпеку. Особливу увагу приділено важливості впровадження нового спеціального інструменту безпекових дій для Європи – Security Action for Europe (SAFE) та створення оборонного фонду SAFE обсягом 150 млрд євро [10], що дозволяє державам-членам залучати кредити з бюджету ЄС для придбання озброєння через механізм спільних закупівель. Також наголошується на важливості ухвалення Європейської програми оборонної промисловості (EDIP), включно з Інструментом підтримки України (USI). Окрема увага приділяється розвитку систем ППО, супутникових мереж, кіберзахисту та рішень на основі штучного інтелекту, що сприяє технологічній модернізації ЄС та оборонної сфери України, а також країн-партнерів. У короткостроковій перспективі ці заходи спрямовані на термінове поповнення запасів боєприпасів, озброєння і військової техніки, а в довгостроковій – на формування потужної та конкурентоспроможної оборонно-промислової бази, інтеграції України у європейські оборонні ланцюги, що забезпечить стійкість і безпеку як України, так і всієї Європи. ЄС декларує перехід до «ери переозброєння», коли Європа бере відповідальність за власну безпеку, але важливо – як швидко та рішуче вона буде діяти. Власне ReArm Europe стала відповіддю на різке погіршення безпекової ситуації в Європі, ескалацію війни в Україні, а також на зростаючу невизначеність щодо довгострокової підтримки з боку США.

4. Підтримка громадян України в ЄС складає 17 млрд євро [7], які надано з фондів ЄС, як допомогу державам-членам. Йдеться про майже 4,3 млн¹ українців [3], які станом на березень 2025 року знайшли прихисток у державах ЄС та отримали статус тимчасового захисту, що надає їм право на проживання, роботу, медичне обслуговування, доступ до освіти.

¹ 4 млн 261 тис. 345 осіб зареєстровані в ЄС у статусі тимчасового захисту станом на березень 2025 року [3].

5. Доходи від заморожених активів Росії – 3,6 млрд євро. З лютого 2022 року в ЄС було заморожено активи Центрального банку росії на суму 210 млрд євро. У 2024-2025 роках ЄС почав використовувати надзвичайні доходи від цих активів для підтримки України: 1,5 млрд євро – перший платіж (липень 2024 року); 2,1 млрд євро – другий платіж (квітень 2025 року). 95% доходів направляються через Механізм співпраці для погашення боргів України перед ЄС і G7, 5% – до Європейського Фонду Миру [6].

6. «Шляхи солідарності» ЄС – Україна. У травні 2022 року ЄС разом з Україною та Молдовою створив шляхи солідарності для забезпечення експорту українських товарів і стабілізації глобального продовольчого ринку. В результаті з України експортовано 179 млн тон товарів, з них 91 млн тон – сільськогосподарська продукція, 88 млн тон – інші товари. Загальна вартість торгівлі через ці коридори становить 211 млрд євро, з яких 61 млрд євро – український експорт, 150 млрд євро – імпорт в Україну [7]. ЄС також підвищив мита на зернові з Росії та Білорусі, щоб зупинити потік незаконно вивезеного українського зерна.

Висновки. Повномасштабна збройна агресія росії стала найбільшим викликом і загрозою для державності України та демократії за часи незалежності. В умовах екзистенційної війни інституційна стійкість України постає як ключова умова не лише для збереження національного суверенітету, а й для перемоги в широкому сенсі – відновлення територіальної цілісності, правопорядку та демократичного розвитку. Солідарність ЄС з Україною – це не лише фінансові ресурси, військова та гуманітарна допомога, а й стратегічна підтримка, яка дозволяє забезпечити життєво важливі функції держави, підтримати місцеве самоврядування, проводити структурні реформи та просуватися шляхом євроінтеграції. З одного боку, ця підтримка є інструментом оперативного реагування на виклики війни, а з

іншого – стратегічною інвестицією у безпеку Європи. Водночас національна стійкість України значною мірою залежить також від внутрішніх чинників, зокрема політичної волі до проведення глибоких і системних реформ, впровадження інноваційних управлінських практик, посилення координації між державними інституціями та громадянським суспільством. Синергія міжнародної підтримки та внутрішньої стійкості є визначальним чинником не лише для подолання наслідків війни, а й для формування європейського майбутнього України. Перемога України – це не лише поразка агресора, а й утвердження моделі відкритої, демократичної, правової держави як фундаменту нового геополітичного порядку в Європі.

Список використаних джерел

1. Зеленько Г. «Пастки» інституційної спроможності Української держави: причини виникнення і способи подолання. *Політичні дослідження*. № 2 (8). 2024. С. 25-52. DOI: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-2-2>
2. Концепція забезпечення національної системи стійкості. Указ Президента України від 27 вересня 2021 року № 479/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181>
3. Beneficiaries of temporary protection at the end of the month by citizenship. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asytpsm/default/table?lang=en
4. Casier T. How Russia's war in Ukraine shifted protean power in EU–Russia relations. *Comparative European Politics* (2025). DOI: <https://doi.org/10.1057/s41295-025-00419-6>
5. EU military support for Ukraine. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/military-support-ukraine/>
6. EU sanctions against Russia explained. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-russia-explained/#frozen-assets>
7. EU solidarity with Ukraine. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-solidarity-ukraine/>
8. Joint White Paper for European Defence Readiness 2030. Brussels, 19.3.2025. JOIN(2025). URL: <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/30b50d2c-49aa-4250->